

ECN 122

Permanent inntekt under fallende verdiskaping i økonomien

Sektor med størst verdiskaping pr. arbeider (oljen) på hell – utfordringer for norsk økonomi

Innhold

- permanent inntekt og verdiskaping
- sammensetting av sparinga og gjeld i Norge
- konsekvenser for norsk økonomi?

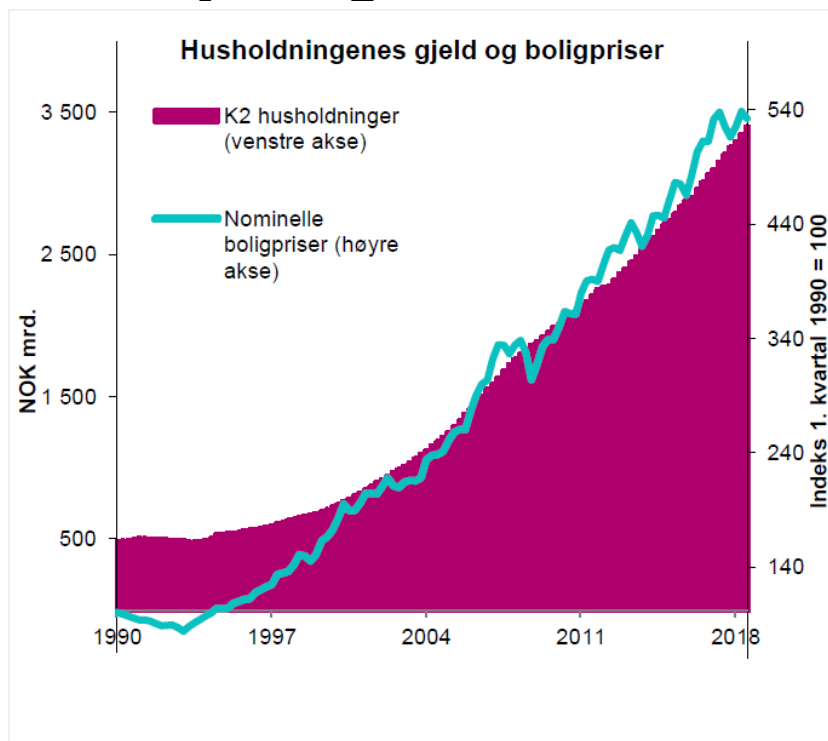
Permanent inntekt og verdiskapning

- Forv. verdiskapning $\downarrow \rightarrow$ permanent inntekt $\downarrow$
  - Norge: forventet permanent inntekt $\downarrow$?
    - ◆ reduksjon olje (sektor m/ høg verdiskapning)
    - ◆ høgere andel eldre $\rightarrow$ færre i lønna arbeid
jf. $BNP/B = BNP/EMP \times EMP/B$
- Problemstillinger (i Norge)
  - Spares det for lite og feil?
    - ◆ Privat: boligsparing (ensidig $\rightarrow$ risiko)
    - ◆ Offentlig: for høgt uttak fra “oljefondet”
  - Næringsliv m høg verdiskapning: erstatte “oljen”
  - “Pensjonsforpliktelsene”: omlegging pensjonsordn.

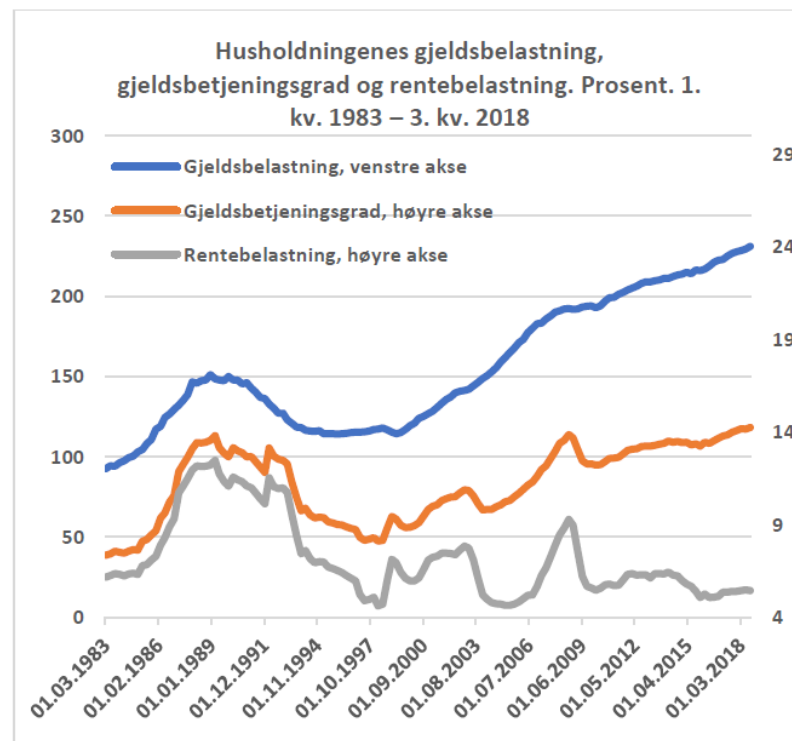
Spares for lite og feil? (1)

- For lite netto privat sparing?
  - Gjeldsgrad husholdningene

Figur 1: Utvikling i Husholdningenes gjeldsbeholdning og boligpriser i Norge siden 1990. (Finanstilsynet, 2018)

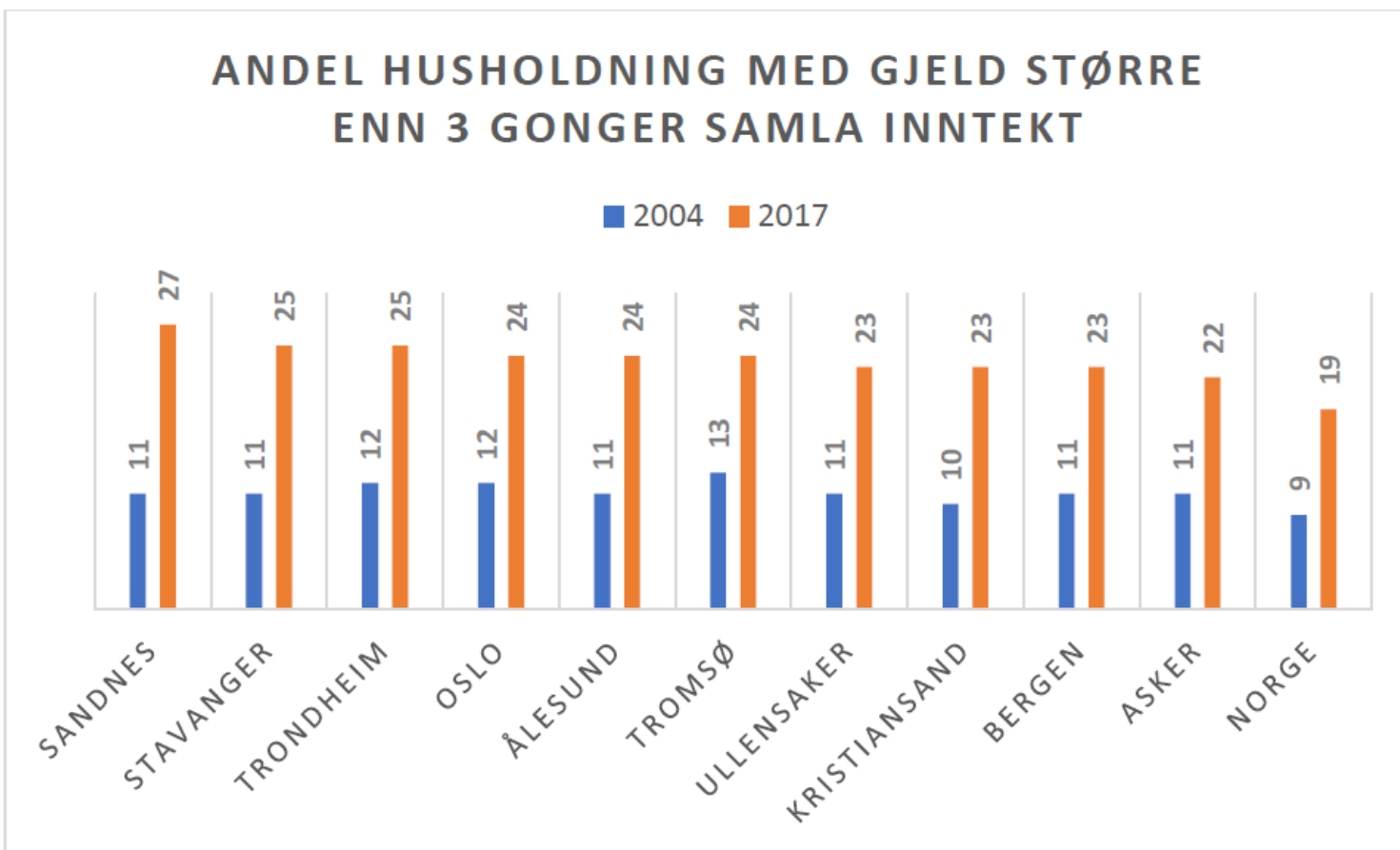

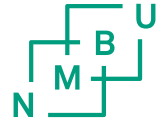
Figur 2: Husholdningenes gjeldsbelastning, gjeldsbetjeningsgrad, og rentebelastning siden 1983. (Norges Bank, 2018)

... spares for lite og feil? (2)

- Gjeldsgrad
  - < 40 år høgere gjeldsgrad enn de som er eldre

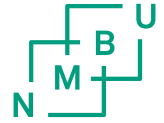

... spares for lite og feil? (3)

- Boligsparing
  - Binder kapital → rente for anna investeringer ↑
→ lite investering produksjonskapital (jf. Solow)?
  - Risiko v/ ensidig sparing = boligboble?
- Offentlig sparing
  - Oljefondet – forventet avkastning justert 4 → 3%
  - → justering handlingsregelen: 4 → 3% uttak
  - er også 3% for høgt uttak?
  - brukes fondsmidlene tilnærma rett
= brannslukking eller langsiktig for fortsatt høg velferd?

Konsekvenser norsk økonomi?

- For lite investering i produksjonskapital?
  - Solowmod.: K/L forholdet kritisk for verdiskapn. fra arbeid → forventa permanent inntekt ↓
- Nytt næringsliv med tilsvarende verdiskapn. pr. arb.time som “olje” basert på
  - Fysisk produksjonskapital (utfordring: inv. for lite?)
  - Humankapital - utfordringer
    - ◆ Norsk skole, spes. realfag?
    - ◆ Kompetanse i bedriftene – bindingstid ved kurs/-egenutvikling → fritt arbeidsvalg for arb.takere?
    - ◆ Smal/bedriftsspesifikk kompetanse → mindre fleksibilitet → redusert omstilling?